

МОЖЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ПРИРОДНИЧО-ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Покась Л. А.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
E-mail: lilia.pokas@gmail.com

Модернізація українського шкільного освітнього ресурсу триває. Освіта розглядається як один з найважливіших чинників економічного і соціального розвитку суспільства. Сьогодні взято курс «на планомірне оновлення школи старшого ступеня» на профільну, яка має стати експериментальним майданчиком кардинальних змін майбутніх продуктивних сил держави [1, с. 3].

У державних освітніх документах запропоновано нову концептуальну модель освіти, яка ґрунтується на формуванні компетентності, що «не заперечують традиційні знання, уміння, навички, проте відрізняються від них ... готовністю й здатністю ... застосовувати» [2, с. 2].

Проте існує ряд суперечностей, які утруднюють реалізацію компетентнісного підходу у профільній школі. Назвемо деякі з них:

1. Недостатня науково-методична підготовка учителя географії до реалізації завдань компетентнісного підходу.

2. Відсутність сучасного методичного інструментарію компетентнісно-орієнтованого навчання з географії в ліцеї та гімназії.

3. Неготовність учителя, і учителя географії в тому числі, до комплексного впровадження нововведень в традиційний, сталий освітній процес.

Профілізацію старшої школи мають забезпечити курси за вибором. Об'єктом нашого дослідження став освітній процес з географії економічного спрямування в гімназії та ліцеї. Предметом — використання інноваційних педагогічних технологій в інтегрованому курсі «Природничі науки». Метою дослідження було з'ясувати можливості нововведень для формування природничо-економічної компетентності.

Економічні знання про навколишній світ та цифрова грамотність є показниками рівня освіченості молодого покоління, сформованості його предметної та ключової компетентності. За результатами констатувального етапу педагогічного експерименту, який проводився в базових експериментальних закладах: ліцеях «ЕКО», «Наукова зміна», гімназії «Троєщина», ми переконалися, що для успішного осмислення економічних понять раціонально використовувати інноваційні педагогічні технології на заняттях географії економічного спрямування (як елементу інтеграції) у рамках курсу «Природничі науки» для профільної школи.

Організація шкільного освітнього процесу географії з використанням інноваційних педагогічних технологій дає змогу забезпечити результативне навчання у профільній школі. Як показує досвід, диспути, шкільні конференції, семінари, навчальні дослідження, проекти, інтерактивні методи («Ажурна пилка», «Акваріум») допоможуть учителю географії у виконанні наступних завдань:

- переорієнтувати навчання від предметного підходу до компетентнісного;
- активізувати розумову навчальну діяльність учнів, т.я. педагогічні технології розраховані на індивідуально-групову форму навчання;
- змінити структуру уроку;
- конкретизувати навчальну мету;
- забезпечити свідоме засвоєння навчального матеріалу;
- надати навчанню практичного характеру.

Педагогічні технології спроможні сприяти розвитку інтересу до навчання, вихованню відповідальності за самостійно прийнятті рішення, прогнозуванню власного впливу на довкілля, вільній адаптації в соціально-економічному середовищі, досягненню успіху як колективного, так і особистого. Сформуванні готовності і здатності застосовувати набуті економічні знання у повсякденному житті допоможуть випускникам гімназії та ліцею усвідомлено розуміти просторові причинно-наслідкові зв'язки між природою, населенням і господарством.

Велика відповідальність лягає на учителя, який має

працювати в профільній школі. Від його знань, умінь, досвіду (тобто інноваційної культури) щодо впровадження і використання іноваційних методик залежить результат навчання і якісний показник. Отже, курси за вибором як засоби забезпечення профільної прикладної початкової професійної спеціалізації навчання здатні реалізувати парадигму профілізації шкільної освіти. А інноваційні педагогічні технології мають великий потенціал для формування компетентнісного підходу учнівської молоді в гімназії та ліцеї.

Література

1. Концепція профільного навчання у старшій школі // Географія та економіка в рідній школі. – №1. – 2014. – С. 3–13.
2. Лис Ю.В. Пріоритетність компетентнісного підходу у змісті шкільної географічної освіти / Ю.В. Лис // Географія та економіка в рідній школі. – №11. – 2018. – С.2.

ДИДАКТИЧНІ ВИМОГИ ДО КОНСТРУЮВАННЯ КУРСІВ ЗА ВИБОРОМ З БІОЛОГІЇ ДЛЯ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Коршевнюк Т.В.

Інститут педагогіки НАПН України

E-mail: korshik@meta.ua

Шкільна біологічна світа розвивається суголосно трансформаціям, що відбуваються в системі загальної середньої освіти, для якої не втрачає актуальності проблема створення умов для формування особистості, здатної до самоактуалізації, здійснення усвідомленого вибору, творчого сприйняття світу, соціально значущої діяльності. При цьому основну увагу педагогічної спільноти зосереджено на модернізації інваріантного складника змісту профільної середньої біологічної освіти, зокрема його оновлення на засадах компетентнісного підходу, розроблення навчально-методичного забезпечення і освітніх технологій, які забезпечують формування компетентностей.

Аналіз теорії і практики навчання біології та екології у